Sumonyi Zoltán

Autó, havas út, február, 1989.

Nemes Nagy Ágnesről

„Zolikám,

Ágnes telefonált, hogy végig köd van, korán kell indulnotok Ágnessel. Ő csak 30-al tudott menni. Gondolom ½ 10 – 10-kor indulhatnátok. Tégy be egy cédulát Nagyágnes 13-as szobája ajtajába, hogy hánykor indultok.
Hals und Beinbruch!

Csókol

Piroska"

„Előre is köszönet és kézcsók

Ágnes"

Ezt a kézzel írott (két kéz által írott) papírlapot találtam a kerek előtér kövén, becsúsztatva az ajtó alatt, amikor éjfél után a társalgóból visszamentem a szobámba. Az első részt Szántó Piroska írta, hosszú, egyenes, kalligrafikus betűkkel, az alsó két sort Nemes Nagy Ágnes. A Piroskának telefonáló kis Ágnes Széchenyi Ágnest jelentette, a másnapi utazás pedig, Szigligetről Pestre, Weöres Sándor temetésére utalt.

Ágnes „kézcsókja" meglepett. Sajnos, nem tartoztam a szűkebb baráti köréhez, noha már jó tizenöt éve mindig egy időben voltunk Szigligeten, január végén, február elején, s két hétig minden este ott játszott velünk a társalgóban. Szentistvánt, barkohbát, mutogatóst. Mint mindenben, a játékban is szigorú volt, azt is komolyan vette. A bohóckodást is. Egyszer verssorokat kellett eljátszani: Timár Gyuri izzadt homlokát törölgetve félmeztelenül feküdt a szőnyegen, Ágnes és Piroska meg négykézláb közeledett felé, hogy domború hasáról legeljenek. Szederkényi Ervin azonnal rávágta: „Ég a napmelegtől a kopár szik sarja, Tikkadt szöcskenyájak legelésznek rajta."

Az alkotóház kapuja fölött január 22-e óta dermedten csüngött a fekete zászló, és amikor megtudtuk, hogy február 9-én lesz Weöres temetése a Farkasréten, akik föl akartak menni, egy-egy autó köré szerveződve már 8-án elindultak. Nekem még sok írnivalóm maradt, s csak két-három napom Szigligeten, nem terveztem hát, hogy fölmegyek.

Kevesen ültünk a vacsoránál, Vasék, Ottlik, Nemes Nagy, még néhányan. Vacsora után Ágnes átjött az asztalunkhoz, és felém fordult.

– Ugye, maga autóval van? Ha holnap mégis elmegy a temetésre, magával tartanék.

– Szívesen elviszem, kedves Ágnes, – válaszoltam.

Akkor már húszéves volt a bogárhátú Volkswagenem, mégis megbízhatóbb, mint sok másféle újabb autó, de a délelőtti ködszitálás és a jégbordás út miatt csakis a vezetésre figyeltem. Ágnes szótlanul ült mellettem Zánkáig, s akkor megszólalt.

– Nem furcsa, hogy úgy ülünk itt egymás mellett, mint két idegen a vonaton? Mint akiknek semmi közük egymáshoz. Csak annyi, hogy egy felé utaznak.

Nem tudom, hogy mit mondtam erre, vagy hogy mondtam-e valamit, de egy idő után, mintegy magyarázatul, egy családi történetbe kezdett. Hogy volt egy nagynénje, aki fiatal korában levelet írt a szegről-végről rokon Adynak, hogy ő olvasta a versét, és neki nagyon tetszett. Erre a lusta, dölyfös, félisten Ady Bandi nem röstellt egy virágcsokorral felutazni Nagybányára, hogy a meglepett és hűvösen tartózkodó család szemeláttára kezet csókoljon egy csitrinek. És hogy – a nagynéni szerint – azt mondotta neki Ady: látod, ha más fajták, más nemzetbéliek lennénk, nagyobb botrányok ellenére is büszkélkedne velem a rokonság. Nagyjából sejtettem a parabola jelentését, de amikor felé fordulva rákérdeztem, hogy jól értem-e, Ágnes figyelmeztetett a befagyott tócsákra.

– Előre nézzen! Igen, mi „rossz fajták” vagyunk.

Az M7-esen aztán már nyugodtabban lehetett vezetni, Szerb Antalról, Babitsról beszélgettünk. Amikor a Jónás könyvéből élvezkedve idéztem néhány humorosabb, vagy frivolabb verssort („mivel rühellé a prófétaságot”), váratlanul – de mintha legyintene is – közbeszólt.

– Á, maga is pápista, mint Babits!

Dél körül értünk Pestre, s minthogy a temetés délután volt, Ágnes azt mondta, menjünk fel a lakásába a Királyhágó utcában, fölvenne valami melegebb csizmát, ki tudja, meddig ácsorgunk majd a temetőben. A lakásban hideg volt, s hogy ő csinálna a konyhában egy kis meleg levest, mondta, azt még nyugodtan megehetjük, ide már úgyis közel van a Farkasrét.

A ravatalnál elég sokan beszéltek, én csak Határ Győzőre és Esterházyra emlékszem, mert közben erősen alkonyodott, s akkor már főleg a visszaút járt az eszemben. Hanem a temetés végén odajött hozzánk Lakatos István, hogy el ne menjünk, mert nála még összejön a

társaság, és Ágnesnek feltétlenül ott kell lennie. Ehhez Határ Győző és Piroska nevű felesége is erősen ragaszkodik.

Alig fértünk el a könyvekkel telezsúfolt szobában, csak a Határ-házaspárnak jutott kényelmesebb ülőhely. Győző egy fotelből magyarázott, igen bőbeszédűen, közben szétosztotta a Londonból hozott vaskos könyveit. Majd legújabb hangjátékáról beszélt, amit már bemutatott a BBC, de azt mi valószínűleg nem hallhattuk, ezért most ők Piroskával együtt felolvassák. Riadtan néztünk össze Ágnessel, s mondtuk, hogy sajnos, nekünk el már kell indulnunk, mert nagyon messze van még Szigliget.

Éjjel kettőre értünk az alkotóházba. Csak az ebédlőben égett a villany, Szántó Piroska egyedül virrasztott letakart vacsoráink fölött, de Ágnes nem evett, fáradt volt, fölment a szobájába.

– Na, milyen volt? – kérdezte Piroska izgatottan, miután kettesben maradtunk. – Hogy jöttetek ki Ágnessel?

– Nagyon jól! Még levest is főzött.

– Neked?!

– Nekem, meg magának. Azt ebédeltük.

Piroska döbbenten nézett.

– Levest főzött? Neked? Hiszen még Balázsnak se főzne!

Nem nagyon értettem ezeket a később is hitetlenkedve ismételt mondatokat, de nem foglalkoztam vele. Bennem, ha valami, hát az az adys példabeszéd maradt meg abból az egész ködszitálós autóútból. És amikor hat évvel később, 1995-ben az Orfeusz című folyóirat Nemes Nagy Ágnes-emlékszámot szerkesztett, s Lengyel Balázs megkért, hogy írjam meg én is emlékeimet Ágnesről, akkor a virágcsokros, kézcsókos nagybányai rokonlátogatást írtam meg az emlékversben.